

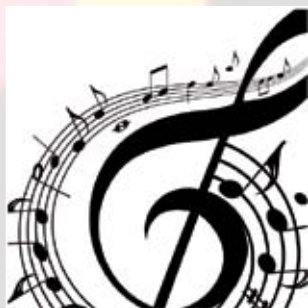
KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 22. VELJAČE 2013. - BROJ 64

IZDVAJAMO:

**TEMA: Mladi
glazbenici – 4.-5.**

**SAVJET: Malo
samooobrazo-
vanja – 8.**

**MODA: Vintage
Faith – 20.**

**GLAZBA: My
Buddy Moose
– 21.**

FOTO MJESECA

Mačkare u Golubincima

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ivan Kovač

Dan nezaljubljenih

Čitava frka oko tog »Dana zaljubljenih« je da zapravo ima vrlo malo zaljubljenih, ili bar malo zaljubljenih u druge osim u sebe. Tako se 14. veljače pretvara u košmar kad samo i pomislimo na ružičasta pisamca, ružine latice, srceparajuće pjesmice i stihove, riječi od sapunice, lažne poljupce na papirima, prave i nježne poljupce na tuđim usnama, odlaske na romantične večere i noć pod svjetlom svijeća. Ne želimo biti zaljubljeni, odbijamo ljubav braneći se time kako je mainstream, ona nam ne predstavlja ništa što zapravo želimo, već nešto čega se gnušamo.

Umjesto sretnog dana provedenog pod okriljem i zagrljajem onoga do koga nam je stalo, odlučujemo dan provesti u usplahirenom i samosuzbijajućem buntu – »Odričem se ljubavi, tako mi povijesti Francuske i čaja od đumbira.« Odlazimo kući, ponosni na svoju odluku, na svoj novi post, na svoju žrtvu. Grabimo šareno obojene papire i žute Mapped škarice te bijesno sjeckamo prijeteće čestitke posvećene vlastitim bogovima rata. Kada su čestitke konačno završene, snishodljivo spuštamo škare i okrećemo se računalu ili čak knjizi, u potrazi za otkupljenjem za svoj grijeh. »Nisam htio učiniti takvo što, neću više nikada, obećavam, tako mi eksplicitne formule za izjednačavanje koeficijenta pravca i milkšejka s okusom jabuke i cimeta.« A onda se izgovaramo kako smo samo željeli biti voljeni.

Okolo nas se okuplja naša obitelj, naši prijatelji, suradnici, profesori te oni koji nas već duže vrijeme simpatiziraju. Gledaju, bulje u nas, hvatajući se za lijevi obraz, čelo i vrat, zabrinuto mrmljajući među sobom. Vrlo je teško tada pogledati u sve te oči pune ljubavi, u sva ta lica kojima je istinski stalo do nas.

I onda kada smo toliko sebični i tvrdoglavi da ljubav ne želimo vidjeti niti prihvatiti, zašto je toliko teško ostaviti druge u ljubavi? Ponašamo se kao paparazzi princeze Diane ili kritičari Walta Whitmana, ne možemo se otarasiti misli da su drugi tamo negdje možda i sretni, dok mi, jadni, bijedni i napušteni, čamimo u vlastitim sjenama. I teško je tako čamiti; a zašto bismo čamili u tami, kad možemo čamiti u svjetlosti? Bol se može činiti lijepa, ali ono što se nalazi izvan ožiljaka ljubavi je ono što nazivamo leptirom, vrhuncem života. I kao što proživljavamo ljepotu žrtve, proživimo i ljepote vrhunca.

Dan zaljubljenih, tj. Valentinovo, samo je razlog da bi se nešto proslavilo, obilježilo i počastvovalo. Legenda o svetom Valentinu govori kako je Valentin u tajnosti, ali vrlo buntovničkim duhom vjenčavao sve one koji su dodirnuli vrhunce svojihožiljaka, izbog toga je bio lišen života. Takve događaje uglavnom nagrađujemo posebnim danom koji proslavljamo na ovaj ili onaj način, ali uglavnom na onaj. I zato se ne smijemo srditi na sretno zaljubljene. Kako bi bilo kad bismo se srdili na majke za 8. ožujka samo zato što su majke i što konačno imaju politička i društvena prava, ili kad bismo se srdili na mrtve 2. studenoga samo zato što su mrtvi. Priznajte da je malo blesavo?

BELA, MIRAN, MILICA I DAMIR

Mlade glazbene nade

*Oduševljavaju nas njihove izvedbe, a toliko malo
znamo o njima – što ih pokreće da svakodnevno
provedu nekoliko sati u vježbanju i učenju...*

Volite li glazbu? Ona toliko može opčiniti čula da je autor poznatih »Gospodara prstenova« Tolkien napisao kako je njegov imaginarni svijet opisan u knjigama nastao upravo iz glazbe. Note nas prilikom svakog slušanja vode u taj neodoljivi svijet užitka, ali jesmo li se ikada zapitali koliko je godina i truda potrebno da se one svladaju? Jesmo li svjesni entuzijazma onih mladih ljudi koji se su unatoč današnjoj poplavi kiča odlučili profesionalno posvetiti glazbi? Oduševljavaju nas njihove izvedbe, a toliko malo znamo o njima, što ih pokreće da svakodnevno provedu nekoliko sati u vježbanju i učenju u surovoj realnosti gdje su »estradnjaci« i njima slični više cijenjeni nego klasični skladatelji i u kojoj nam možda prijeti izumiranje izvorne narodne tradicijske glazbe. U ovom tekstu predstaviti ćemo vam upravo nekoliko takvih mladih glazbenika...

Akademski planovi

Bela Anišić je učenik srednje Muzičke škole u Subotici. Duboko je posvećen glazbi, marljivo težeći k svojim idealima. »Pohađam dva smjera – teoretski i vokalno instrumentalni, instrument na

kojem sviram je horna«, kaže on. Bela svoje slobodno vrijeme posvećuje skladanju i dodaje: »Želim nastaviti školovanje na Akademiji u Novom Sadu i volio bih da to bude horna ili skladanje. Volim glazbu, ona je moj hobi, ali ujedno i posao.«

Kao učenik Muzičke škole, Miran Tikvicki pohađa također dva smjera – tamburu i dizajn zvuka. »Nikada ne razmišljam imam li slobodnog vremena. Glazba je moje slobodno vrijeme.« Miran je poput drugih mladih osoba pun ideala i ambicija. Naime, kao mladi glazbenik, oprobati će svoje vještine na natjecateljskom ispitu za upis na Berklee koledž u Bostonu. U svakom slučaju planira nastaviti naobrazbu u smjeru glazbe. »Također bih volio pokušati upisati studij glazbe i u Zagrebu... Može to biti i Osijek, možda i Beč... Nisam takav da se vežem za jedno mjesto«, priča naš sugovornik. Miran Tikvicki svira tamburu i u poznatom sastavu »Klasovi«, koji uspijeva sačuvati stare pjesme da ne padnu u zaborav. »Kad god se poželim isključiti iz svijeta, uzmem svoju tamburu u ruke i sviram... Dok sviram, zaboravim na ovaj svijet i tambura me vodi. Nema umora, tambura mi pruža osjećaj ljepote«, kaže on.

Interesantno je kako je Miran ljubav prema glazbi razvio još kao mali dječak kada je na dar dobio gitaru za djecu. Prisjećajući se toga vremena, s osmijehom kaže: »Nosio sam je svugdje sa sobom. Kada sam krenuo u školu, mama je prepoznala moje interesiranje i ohrabrila moje prve početke bavljenja glazbom. Tako sam počeo pohađati muzičku školu.«

Ima nešto u tim žicama

Milica Lerić, također učenica Muzičke škole, prvi je put doživjela glazbu pokraj svog tate koji svira tamburu. »Od malena slušam zvuke tambure i to me je privuklo da se počnem baviti glazbom«, kaže ona. Milica je tijekom zimskog raspusta pohađala Školu tambure u Crikvenici, u Hrvatskoj, gdje je obogatila svoje znanje razmjenjujući iskustva s ostalim sudionicima seminara. No, bila je oduševljena i druženjem s ostalim glazbenicima. »Mi

sudionici smo se sa svih strana okupili tamo, prije podne i poslijepodne imali smo predavanja, a navečer prijateljska druženja. Na kraju ovog susreta bilo je prelijepo, održan je koncert da bismo se predstavili publici. Ujedno smo i demonstrirali što smo novo naučili tijekom tih 10 dana. Općenito, glazba mi donosi relaksaciju i ona je moj užitak. Voljela bih nastaviti školovanje dalje u Zagrebu«, kaže

nam Milica koju je tambura opčinila te nam na kraju ovog krat-

kog razgovora poručuje: »Držite se tambure, ima nešto u tim žicama.«

Uvijek nasmijan, Damir Milodanović je u nižoj muzičkoj školi svirao harmoniku. Međutim, njegov odabir u srednjoj školi postao je – dizajner zvuka. »Nekako me je zainteresiralo propitati glazbu s tehničke strane. Radi toga upisao sam smjer dizajnera zvuka, ali nisam zaboravio moju ljubav prema harmonici«, priča nam Damir koji je član ansambla »Derani«. Bečarski se osmjeujući, Damir glede svojih planova za budućnost kaže: »Možda ću završiti na nekom radiju ili na Akademiji u Novom Sadu.«

I što reći na kraju? Radujemo se što postoje ovakvi mladi ljudi koji s lakoćom pronose radost glazbe, dijeleći je s drugima. To je dar, iza kojega stoji i vrijedan rad. Sve u svemu, možemo zaključiti kako njihov optimizam obećava da ćemo još dugo godina uživati u dobroj glazbi.

Maja Brustulov

FUNDACIJA ZA OMLADINSKU KULTURU I STVARALAŠTVO »DANILO KIŠ« IZ SUBOTICE RASPISUJE

Natječaj za kompilaciju »Sjever-sjeverozapad vol. 3«

Fundacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Danilo Kiš« iz Subotice poziva glazbene autore s teritorija Grada Subotice da se prijave na natječaj za kompilaciju »Sjever-sjeverozapad vol. 3«. Natječaj traje do 1. ožujka 2013. godine. Kompilacija glazbe subotičkih autora »Sjever-sjeverozapad volume 3« se na ovaj način nadovezuje na prethodne dvije objavljene kompilacije, a čitava edicija ima za cilj periodično zabilježiti i prikazati presjek aktualne subotičke scene u području suvremene autorske glazbe alter/indie/pop/rock žanra.

Primarni kriterij urednika izdanja pri izboru kompozicija za album će biti kvaliteta, a ne glazbeni žanr kojem izvođači pripadaju. S obzirom na takav pristup, kompilacija objedinjuje raznovrsne stilove - od etno, electro, jazza, preko rapa, hip-hopa, rocka, post rocka, americane do punk i hardcore metal glazbe, ili pak fuzije istih. Pravo sudjelovanja imaju autorski bendovi i glazbeni stvaraoci s teritorija Grada Subotice, s autorskim pjesmama koje do kraja realizacije natječaja nisu bile objavljene u drugim glazbenim izdanjima.

Uvjeti natječaja:

Svaki autor može poslati max. 3 autorske pjesme uz popunjen prijavni formular – ili u MP3 formatu putem e-maila na: office@danilokis.rs ili ih donijeti osobno u Omladinski klub »Skladište« (Park Ferenc Rajhla 12a, zgrada Jadran, 1. polukat).

O finalnoj selekciji pjesama za kompilaciju, koju vrši glazbeni urednik izdanja, sudionici će biti obaviješteni po završetku natječaja. Autori čije se pjesme budu našle na kompilaciji imat će priliku svoju autorsku (odabranu) pjesmu snimiti u profesionalnom glazbenom studiju u Subotici (Studio 11). Snimanje i produkciju pjesama za kompilaciju organizirat će i podržati Fundacija »Danilo Kiš« iz Subotice.

Nakon objavljivanja kompilacije vršit će se promocija kompilacije »Sjever-sjeverozapad vol. 3« u svim značajnijim medijima u Subotici, Srbiji i regiji, uključujući koncertnu promociju u Omladinskom klubu »Skladište«.

NEKA HRANA BUDE TVOJ LIJEK

Ekologija na rubu (ne)svijesti

Piše: Željka Zelić

Dragi mladi, već sad počnite razmišljati o svojoj budućnosti, o zdravlju koje je moguće očuvati uz nekoliko promjena uobičajenih navika

Kako je već svima dobro poznato, započelo je korizmeno vrijeme, vrijeme pripreve za Uskrs, koje je obilježeno postom i pokorom. Ovoga puta nećemo se baviti teološkom refleksijom korizme, jer o tomu možete čitati u nekim drugim listovima, već ćemo pokušati ukazati na moguća izvjesna odricanja od materijalnih dobara. Kada to kažem ne mislim samo na odricanje od hrane, pića, cigareta i sl. (čega se ljudi najviše odriču u korizmi), nego općenito na odricanje od loših navika. Potrebna nam je viša svijest, ali i odgovornost prema našem okolišu, koji je više no ikada zagađen, a s takvim stavom čovječanstva prema okolišu, po svemu sudeći, ne piše nam se dobro u budućnosti. Ako bismo onu maksimu da čovjek ne može voljeti Boga ako ne voli ljude oko sebe pokušali primijeniti i na neke duge segmente života, onda bismo, promatrajući zagađene rijeke, mora, hranu koju jedemo, zrak koji udišemo i tako redom, lako mogli zaključiti kako je kaos koji vlada u ljudima jednostavno preslikan na stanje okoliša. Odnosno, okoliš nam je onakav kakvi smo sami. Krenimo, dakle, redom.

Budući da na posao redovito idem pješice, a tu sam odluku donijela ne samo zbog korisnosti jutarnje i poslijepodnevne šetnje za zdravlje nakon osam sati sjedenja, već dijelom i zbog ekološke svijesti, primijetila sam kako je sve više ljudi u automobilima, da mnogi ne znaju ni do dućana, koji je udaljen jedva 200-500 metara, otići pješice, već pale automobil. Primijetila sam i kako je sve više onih koji auto voze, a da u njemu sjede sami, čak i onda kada imaju vremena i mogli bi prošetati (o dobrobiti za zdravlje nećemo ni govoriti, jer je dokazano kako je šetnja višestruko zdravija od npr. vježbanja u zatvorenom prostoru ili trčanja, tj. treninga pojačanog intenziteta). Na djelu je, dakle, nepostojanje ekološke svijesti (znamo koliko zagađenja zraka dolazi od prijevoznih sredstava) koje, pak, izaziva neravnotežu u raznim drugim područjima, a rezultat toga jest sve veći broj oboljelih, a sve manje onih koji žive u dosluhu sa samim sobom, Bogom i prirodom!

Fluor u pastama i vodi za piće – da ili ne?

Vjerujem kako su vas od malena, baš kao i mene, učili koliko je važno redovito ujutro i navečer prati zube, ali ne samo to, već i koliko je važno pravilno četkati zube. To bi onda značilo da je za zdravlje zuba ipak važnije redovito i pravilno četkanje kojim skidamo plak koji je uzročnik karijesa, nego samo sredstvo kojim peremo zube. Samom pastom za zube ne možemo spriječiti razvoj karijesa i bolesti zuba i usne šupljine. Kad se sjetim kako su moji djed i baka često zube prali sodom bikarbonom, onda se pitam kako je moguće da su mogli očuvati svoje zube, a da nisu svakodnevno koristili fluor koji mi danas redovito koristimo, ne samo u

pastama za zube. Je li fluor doista toliko dobar kakvim nam ga predstavljaju? Brojna su istraživanja koja govore o štetnosti fluora, ali se to redovito prešućuje u javnosti. A ono u čemu se većina takvih istraživanja slaže mogla bi se sažeti u sljedeće tvrdnje: »Zna se da je fluor opasan otrov, kao i svi njegovi spojevi. Ipak, danas se on stavlja u vodu za piće u dvije trećine javnih vodovoda u SAD-u. Iako se zna da u nekim dijelovima SAD-a i do 80 posto mladih danas ima fluorosis. To su bjeličaste točke na zubima. Fluorid izaziva i teška oštećenja zuba, kostiju, kao i centralnog živčanog sustava. U Kini su otkrili kako je količina vode s fluorom u korelaciji sa smanjenim IQ kod djece. U publikaciji iz 1984. 'Klinička toksikologija komercijalnih proizvoda' navodi se da je 'fluorid kao otrov opasniji od olova i samo manje otrovan od arsenika'. Koristi se kao pesticid za miševe, štakore i ostale sitne glodavce. Zanimljivo je, primjerice, da su fluor koristili upravo nacisti da bi sterilizirali zatvorenike u logorima i da bi ih pretvorili u poslušno roblje, to jest da bi ubili njihovu slobodnu volju. Fluor je ključni sastojak prozaca ('lijeka' koji se masovno koristi za liječenje depresije) i sarina koji je nervni plin – mnogi ga smatraju otrovom kojeg su odlučili koristiti psihopate na vlasti protiv 'viška ljudi na planetu'.«

Ako i sami želite istražiti ovu temu preporučujem vam da u internetsku tražilicu upišete riječi »štetnost fluora«, pa biste nakon iščitanih brojnih članaka na tu temu, ali i onih koji donose oprečne stavove, mogli izgraditi vlastiti stav prema istome. Iako je, osobito danas, teško donijeti vlastiti stav kada nas sa svih strana bombardiraju reklamama kako baš tu pastu preporučuje »toliki i toliki broj« stomatologa kod nas i u svijetu i sl. Hoćemo li pristati na još jedan marketinški potez kojemu je cilj profit a ne zdravlje čovjeka ili ćemo pokušati u prirodi naći lijek? Uvjerena sam da nam Bog sve biljke i raslinje nije dao da bi samo krasilo okoliš, već i da nam budu svakodnevni lijek u različitim tegobama zbog narušene ravnoteže u organizmu.

Ako pak želite zlatnu sredinu, onda bi možda bilo najbolje navečer koristiti pastu za zube s fluorom, a tijekom dana onu izričito na biljnoj bazi, budući da se na našem tržištu mogu pronaći i paste za zube bez fluora, kao što su biljne paste za zube dr. Hauschka, ESI-jeva pasta s Aloe verom i sl.

U raju nema kuhanja, kotlići su u paklu!

Kada je umjetnica i profesorica na FDU u Beogradu Maja Volk 2011. godine izdala knjigu pod naslovom »Kotlići su u paklu, u raju nema kuhanja«, mnogi su se vjerojatno nasmijali, ali kada znamo da je ista ta žena i nakon operacije, kemoterapije i zračenja (zbog raka grla), kao i mnogi slični njoj, bila »otpisana« od strane liječnika, ali je instinkt za životom bio jači te je svoj život preokrenula

kako se to kaže naglavačke (do tada joj je omiljena hrana bilo pečenje, pečeni krumpiri, gibanica, tjestenina sa sirom i sl.) i unatoč lošim prognozama uspjela dobiti životnu borbu, vrijedno je, ako ništa drugo, makar poslušati njezino iskustvo. Zato je ona, nakon što je bila »otpisana« a danas predaje na fakultetu, vodi emisiju, svira gitaru i uz preživljen rak grla i dalje nastupa i izvodi fado glazbu, dokaz da je puno toga i u čovjekovim rukama. Iako će se ljubitelji mesa vjerojatno odlučno usprotiviti njezinu načinu života i načinu prehrane koji podrazumijeva jedenje sirovog voća i povrća i sjemenja (to je ipak stvar osobnoga izbora), nije zgoreg ako ništa drugo onda barem razmisli o njezinim riječima: »Bitno je da znate kako prehrana živom granom nije još jedna od mogućih dijeta koje će vam ili neće trenutačno pomoći. To je opredjeljenje za zdravlje i život, nasuprot bolesti, starenju i smrti. Prvo, postoje samo dvije vrste hrane. Mrtva i živa. Kuhana i sirova. Živa hrana je živa, zato što kad stavite kuhanu mrkvu u zemlju, ništa ne nikne, a kada stavite sirovu, nešto nikne. Na staničnoj razini, jedući sirovu hranu unosite žive biljne stanice, s enzimima (vitaminima) koji nestaju i pri blagoj termičkoj obradi, a oni su nositelji svega blaga, i kad njih nema tijelo troši svoje metaboličke enzime kojih ima ograničeno, te kada ih potroši, umre. Jednostavno rečeno, jedući živu hranu produžavate život.« Po nekom mojem sudu, za one kojima ovakav Majin način života nije prihvatljiv, zlatna sredina glasila bi ovako: puno svježeg voća i povrća, zatim ribe i manje masnog mesa, a puno manje loših masnoća, šećera i prerađene hrane!

Ako bismo se i sami vratili u ne tako davnju prošlost (o čemu nam mogu posvjedočiti i naši roditelji), onda bismo shvatili kako su ljudi prije pedeset i duplo toliko godina jeli puno zdraviju hranu i općenito živjeli zdravijim životom (i manje stresnim) nego što to mi danas činimo. Nema danas (ili su jako rijetke) farmi sa svježom travom na kojoj bi se životinje mogle napasati, nema salaša (u izumiranju su) na kojima kokoši trče po dvorištu i na taj se način hrane. Ni povrće nije kao nekad, čak i sjeme ima neku čudnu boju,

pa usred zime na rafovima dućana imamo velike crvene paprike koje sunca vidjele nisu, krastavce, zelenu salatu i što sve ne... A prije se dobro znalo da se u zimu jede kod nas toliko popularan dunc (kompot), da su domaće mlijeko, ali i sir i kajmak najbolji, da zimi nema svježeg povrća osim onog kojeg smo sami spremili tijekom ljeta i sačuvali za zimu... Ni meso nije bilo na meniju svakodnevno, već jednom (obično nedjeljom) ili najviše dva puta tjedno. Nije bilo hamburgera i sve »junk« hrane koja se sada konzumira u neograničenim količinama, a koja je većinom došla iz SAD-a gdje je najveći broj pretilih. Danas je sve zagađeno, otrovano, pa stoga ne čudi da je sve više oboljelih od različitih bolesti, od kojih u posljednje vrijeme svakako prednjači kancer ili rak – što je uzročno-posljedično povezano ne samo sa suvremenim načinom života, već i s industrijskim napretkom, različitim lobijima (među kojim prednjači onaj farmaceutski) kojima je u interesu samo profit, a ne čovjek i njegovo zdravlje. Jer, složiti ćete se, dokle god ima bolesnih ljudi (a najbolji način da ih se zatruje je putem hrane, osobito mesa, mlijeka i jaja koja se u nas obilato konzumiraju), dotle će i farmaceutska industrija cvjetati. Ne čudi stoga da su i do nas već stigli proizvodi Codex alimentarius kojima je upravo to cilj, zatrovati sve što se može zatrovati.

Zlatna sredina je uvijek najbolja!

Premda je pitanje ekologije i općenito ekološke svijesti potencirano više nego u prošlosti, baš zbog svega gore navedenog, složiti ćemo se kako je isto tako danas sve više teorija koje nam nude slamku spasa pred potonuće. Potrebno je biti mudar i dobro procijeniti koji su od njih lažni proroci, a koji ne. Kada se sve zbroji i oduzme, čini se kako bi najbolje bilo preseliti se iz grada na selo, vratiti se prirodi i samostalno uzgajati hranu potrebnu za život. No, je li to moguće i doista potrebno? Je li moguće vjerovati svim onim silnim proizvođačima organske hrane da je ona doista organska? Je li moguće vjerovati da postoji nezatrovano sjeme? Ima li kod nas dovoljno onih koji će takvu hranu moći kupovati? Kako god, zlatna sredina je uvijek najbolja. Zato vam je moja preporuka, dragi mladi, da već sada počnete razmišljati o svojoj budućnosti, o zdravlju koje je moguće očuvati uz nekoliko promjena uobičajenih navika. Pokušajte u svojem životu napraviti balans, jer održavanje organizma u izvjesnoj ravnoteži (i post, u svakom smislu, tomu pridonosi) mogao bi nam, ako ništa drugo, onda makar održati zdravlje donekle stabilnim na dulje staze. Ako volite meso, jedite ga, ali umjereno. Prisjetite se da naši stari nisu meso jeli svaki dan (uz to, to meso nije bilo prepuno antibiotika i otrova, kojima je danas ono zagađeno)! Pokušajte u svoju prehranu uključiti više svježeg voća i povrća, a manje prerađene i industrijske hrane. Ako je moguće, jedite domaće! Ako možete, radije automobil i autobus zamijenite svojim nogama ili biciklom, jer na taj način manje zagađujete okoliš i zrak koji udišete. Bavite se sportom, budite društveni, i pomažite drugima. Dobro je rečeno da nas više zagađuje ono što na usta izlazi nego ono što na njih ulazi. Stoga pazite na ono što govorite, pazite na osjećaje koje gajite u svojem srcu. Jer ono što nam je u srcu, to nam izlazi na usta! Dakle, korizma je možda idealno vrijeme da započnete male korake kojima ćete drugima, ali i sebi, svijet učiniti ugodnijim mjestom za življenje.

Malo samoobrazovanja

Iskoristite mogućnosti koje vam nude www.coursera.org i www.duolingo.com

Otkrio sam, jedan, mogući način da nadvladamo ograničenja obrazovnog sustava. Ne govorim o revolucionarnim pobunama i »rušenju sustava«. Interesira me onaj osobni moment, koji nam se svima »zalomi«; kada sebe promatramo kao pojedinca, a ne kao dio sustava.

Postoje dva načina da se počne. Riječ je o dva internetska portala, koja su i više nego dovoljna. Jedan je www.coursera.org na kojem ima fakultetskih tečajeva za sve, od uvoda u filozofiju do povijesti video igara. Pravite profil s imenom koje se treba naći na

certifikatu kojega dobivate nakon svakog završenog tečaja. Svaki tečaj ima svoju stranicu na kojoj pratite raspored predavanja i datum provjere znanja, kao i linkove za predavanja koja se objavljuju na Youtubeu. Također, stranice tečajeva sadrže forume na kojima studenti raspravljaju o sadržaju tečajeva. Jedno malo blago znanja i volje za radom na sebi. Sve ono što vas zanima, a nije dio nastave na vašim fakultetima, možete naći na ovoj internetskoj stranici. Predavanja su to profesora s raznih sveučilišta: od »Borowna« do »University of Edinburgh«. Također, u sklopu tečaja tu su i gostujući predavači. Ideja pokretač je besplatno obrazovanje. Prostor koji vam omogućuje da otkrijete mnogo onoga što ste htjeli i onoga što niste ni znali da ste htjeli.

No, postoji ograničenje, a to je naravno jezik. Ipak, divni internet nudi još jedno mjesto koje može pomoći u nadvladavanju ovog problema: www.duolingo.com je portal na kojem možete pohađati tečajeve jezika: španjolskog, talijanskog, francuskog, njemačkog i engleskog. Učite prevođenjem i možete se povezati preko »Facebooka« kako bi i drugi ljudi pratili vaš napredak.

Eto dva načina. Eto poziva da se pomaknemo iz čahura i shvatimo koliko ne znamo, a ne znamo mnogo više nego što mislimo da znamo. Takva proporcija je apsolutno neprihvatljiva. Trebamo doći do znanja o neznanju, to je sasvim dovoljno.

D. Matlak

STUDENSKI KULTURNI CENTAR NOVI SAD RASPISUJE NAGRADNI INTERNACIONALNI UMJETNIČKI NATJEČAJ ZA IZBOR FOTOGRAFIJE, PLAKATA I VIDEO RADA NA TEMU

Ritam Europe - poetika bez granica

Fotografije, plakati i video radovi trebaju prikazati umjetničko viđenje teme. Pravo sudjelovanja imaju autori starosti 15–35 godina, čiji radovi ispunjavaju sljedeće uvjete: Radovi ne smiju biti ranije objavljeni ili publicirani. Jedan autor može prijaviti najviše 4 rada. Fotografije slati u digitalnom formatu, dimenzija 30x40cm, 300 DPI. Plakate slati u digitalnom formatu, 300 DPI. Video radovi u AVI formatu, duži od 30 sekundi.

Svi radovi se dostavljaju na:

e-mail ritameurope@gmail.com (radovi veličine do 20MB).

ili poštom na CD-u na adresu:

STUDENSKI KULTURNI CENTAR NOVI SAD

Dr. Ilije Đuričića 3, 21000 Novi Sad

s naznakom »Prijava za Natječaj RITAM EUROPE – POETIKA BEZ GRANICA«

Radovi i mediji na kojima se nalaze se ne vraćaju. Uz svaki rad potrebno je navesti: ime i prezime autora, ime rada, telefon, ulicu i mjesto stanovanja autora.

Autori koji ne pošalju potpune podatke neće biti uvršteni u izbor. Radovi se nagrađuju novčanim iznosima u protuvrijednosti 300 eura za pobjednički rad u svakoj navedenoj kategoriji. Radove će pregledati i ocijeniti žiri, a autori će biti obaviješteni o rezultatima natječaja do 31.3.2013. godine.

Organizator zadržava pravo bez nadoknade, a za potrebe web stranice, publikacija, promidžbenih aktivnosti, marketinških kampanja i drugih popratnih događaja u svezi s djelatnostima Ustanove SKCNS, upotrijebiti prijavljene radove. Autori ostaju isključivi vlasnici i nositelji prava nad svojim autorskim djelima. Rok za prijam radova je 20.3.2013. godine.

Netko mi je izslovao miješa!

Piše: Marina Balažev

Stilskih figura ima preko 150, a podijeljene su u nekoliko skupina: figure dikcije, figure konstrukcije, figure riječi (tropi), figure misli, figure diskurza

Unatoč pomalo kompliciranom nazivu stilske figure u naslovu (da, u pitanju je stilska figura – spunerizam) sigurna sam da bi ju mnogi, da su je učili u školi, upamtili prije nego li personifikaciju, epitet, hiperbolu ili koju drugu od onih s kojima se susreću tijekom obrazovanja.

No, prije nego li pojasnimo spunerizam, što je to uopće stilska (ili kako su je ranije zvali – retorička) figura? Porijeklo joj moramo tražiti još u staroj Grčkoj u kojoj je srž poetike i retorike bilo učenje o ukrašenom govoru. Retoričari su razvrstavali i popisivali ta sredstva lijepog izražavanja i pisanja i nazivali ih - figurama, a nazivi su se pojedinih figura i do danas zadržali. Definicija je stilskih figura puno, no, danas, nećemo pogriješiti ako kažemo da je figura izraz koji u tekstu, odnosno govoru, odstupa od uobičajenog načina izražavanja.

Figura ima preko 150, a podijeljene su u nekoliko skupina: figure dikcije, figure konstrukcije, figure riječi (tropi), figure misli, figure diskurza.

Spunerizam

Spunerizam pripada figurama dikcije, takozvanim glasovnim ili zvučnim figurama, čiji se učinak zasniva na učinku određenih glasova, odnosno zvukova u govoru.

U početku je spunerizam označavao govornu omašku, nehotičnu zamjenu početnih glasova ili slogova u susjednim riječima. Naravno, takva zamjena dovodi do neočekivane nove veze među riječima te gubitka značenja ili pak novog značenja izraza. Neki od primjera su: *kačji mašalj* (umjesto *mačji kašalj*) te *bol i gos* (umjesto *gol i bos*).

U rečenici se može ostvariti i kao zamjena mjesta dviju riječi npr. *kruhom za trbuhom* (umjesto *trbuhom za kruhom*).

No, ako spunerizam nije tek omaška nego ga upotrijebimo kao stilski postupak, tada nam pruža ludički potencijal. Jedan od ta-

kvih primjera je priča Zvonimira Baloga *Izslovana miješa* iz koje donosimo ulomak:

Netko mi je izslovao miješa i kako sad da napričem pišu. (...)

Možda je to zbog toga što sam prejezao grizik dok sam meo jeso

Kako mi je samo krivila cur. Oko mene su hodi ljudali i u gledu me čudali. (...)

Zašto već jednom ne prolazi doleće? Hoću da cvrce ptikuću i da grince suje!

Jao kako mi cvobi zukuću. To je možda što pijem veoma vodnu hladu.

Metafora

Nakon ove malo poznate figure, red je spomenuti najsnažniju i najčešću figuru – metaforu. Pri prvom susretu s metaforom djeći se najčešće objašnjava kako je metafora »skraćena usporedba« ili »preneseno značenje« te će tako, npr., umjesto usporedbe: »sunce je poput zlatnog kotača« to isto izraziti metaforom: »sunce je zlatni kotač«.

Metafora pripada »figurama riječi« (tropima), a »Rječnik stilskih figura« *Krešimira Bagića* kaže kako je metafora »zamjenjivanje jedne riječi drugom prema značenjskoj srodnosti ili analogiji; prijenos imena s jedne stvari na drugu i značenja s jedne riječi na drugu.« Sastavni je dio svih načina uporaba jezika te ju nalazimo u svim diskurzima. Vjerojatno nema pjesničkog teksta bez metafore, a svoje su mjesto našle i u reklamama.

Ljepotica koja malo troši. Renault Laguna.

Slatki **dodir fantazije** (- slastica)

Joga za kožu (- krema za lice)

Metafora, dakako, nije specifičnost samo hrvatskoga jezika. Tako npr. kada na engleskom govornom području čujete izraz »french lessons« (izravan prijevod bi bio lekcije francuskoga) nemojte misliti da je riječ o satima francuskoga jezika - naime, taj izraz označava spolni odnos s prostitutkom. Zašto Englezi to nazivaju baš »francuskim lekcijama« ostaje da pogodite...

DNEVNIK JEDNE BRUCOŠICE

PRVI ISPITNI ROK

*Ne sabotirajte sami sebe strahom od eventualnog neuspjeha, već se koncentrirajte i učite.
Zapamtite da niste sami i da se tisuće studenata nalazi u istoj poziciji*

Veljača. Do prije godinu dana na ovaj sam mjesec gledala kao na doba prijateljstva, ljubavi, još malo lagane atmosfere dok ne dođe tromjesečje u srednjoj školi. No, ni s tim nisam imala problema, budući da sam bila odlična učenica. Vrijeme ljubavi zbog Valentinova! Toliko zaljubljenih lica oko tebe, pokušavaš se obraniti i ne gledati, ali poljupci lete na sve strane. Grad prepun parova. Čak i kad bi ih nekako izbjegao, svaka trgovina je bila prepuna crvenih darova, srca i ruža. I gradski je trg bio ispunjen trgovcima koji su iskoristili dan kako bi zaradili koji dinar više! Prošle godine su bili i dani prijateljstva, bar u mom slučaju. Budući da još nije bilo forsiranja oko priprema za upis na fakultet, veljača je bila prilika za odmor. Svaki petak su se prijateljice nalazile jedna kod druge, nekad se znalo izaći u grad, a nekad je dovoljan bio i film za pogledati. No, to je bilo prošle veljače...

Dramatična veljača

Drugi po redu mjesec ove je godine po prvi put jedno sasvim novo razdoblje, kako za mene, tako i za moju generaciju. Bar za većinu, koja se odlučila upisati fakultet. S povratkom snijega koji je opsjeo Zagreb, počeo je prvi ispitni rok. Za mene prvi, u smislu vatrenog krštenja, a nekima je samo jedan u nizu. Sedam predmeta, mjesec dana. Neki su se predmeti mogli kolokvirati tijekom semestra, dok su se neki morali dati putem ispita. Datumi

u kalendaru su pred tobom. U ovom mjesecu, na našem fakultetu, imaš pravo izlaska dva puta na jedan ispit, odnosno možeš si rasporediti vrijeme za učenje, što je u neku ruku odlična stvar. No, nije samo učenje problem. Nabaviš si literaturu, sjedneš i počneš s radom. Nedostaje nešto najbitnije – koncentracija. Gdje je nestala?! Svi studenti je traže, ali nje nema. Rijetko se javlja, a sad je najpotrebnija! Kad bih svaki dan mogla imati volje, želje, snage i naravno koncentracije, pa bez problema bi se riješio problem i lakše bi se disalo...

Knjiga me gleda

Knjiga me gleda, gledam je i ja. Ponekad nađemo zajednički jezik, pa avantura od učenja počne. Najgore od svega je stres koji razara. U glavi zamišljaš scenarij koji te čeka ako ne položiš ispite. Stomak ti se prevrće od muke. Čupaš kosu, poneka suza u očima, ne izlazi ti se iz kuće i jede ti se slatko. O, da, samo bi jeo nešto u nadi da će biti bolje, ali ne pomaže ni najfinija čokolada. Doduše, smiriš se i počneš pozitivnije razmišljati i zamišljaš kako ti je ljeto slobodno, ali opet se sjetiš kako postoji mogućnost drugog roka koji te možda čeka za vrijeme ljetnih praznika. Sabotiraš samoga sebe i znaš da si ti jedini krivac za to. Nitko neće učiti umjesto tebe! Na tebi je da položiš.

Kakva neuroza tek može uslijediti kad počneš misliti o tome kako učiš pojmove koji ti nikad u životu neće trebati (osim ako odeš na kviz poput »Milijunaša«). Volja u trenutku nestane kad znaš da je literatura pred tobom nerazumljiva sama po sebi, znaš da će se pitanja izvući iz konteksta i da su ti šanse za prolaz doista male. Čovjek je sam svoj neprijatelj!

I opet se previše razmišlja. No, ovaj put nije u pitanju samo pripremanje mozga za učenje tijekom ljeta. Velika većina u ovom razdoblju počinje razmišljati o odustajanju. Misao koja se vrti u glavama studenata: »Što ako sam upisao pogrešan fakultet?« Neki su tijekom godine shvatili kako ne vide sebe u određenom zanimanju, pa ih ideja o odustajanju počinje goniti, što opet rezultira odsustvom učenja za rok. I onda se roditelji pitaju kako se ispiti ne daju tako lako!

Kako bi se smirili i počeli s učenjem bez negativnih misli, doista postoje stvari koje tješe studente: Ovo nije jedini rok, ima ih bar još 4! U drugom semestru ćemo bolje! Drugi semestar je lakši! Zar nije već bolje raspoloženje?

Ako još imate predmeta u ovom roku, želim vam svima puno uspjeha i manje neuroze! Ne sabotirajte sami sebe, već se koncentrirajte i ciljajte visoko. Zapamtite da niste sami i da se tisuće studenata nalazi u istoj poziciji. Recite sebi – ja to mogu, ja to hoću, ja to moram! I da, budući studenti, to vas čeka iduće godine, jedna dramatična veljača. Do tada uživajte u laganijoj atmosferi, budite mudri, te dobro razmislite što biste upisali...

Donna Diana Prčić

ODGOĐENO POSKUPLJENJE HRANE U MENZAMA I SMJEŠTAJA U DOMOVIMA U HRVATSKOJ?

STUDENTI NISU SMOKVE!

*Sretni smo što imamo gdje živjeti po tako niskoj cijeni,
ali nije li to zadatak države, da nam to kao studentima omogući*

Postoje trenuci u kojima pomislim kako netko samo pokušava provjeriti do koje će mjere ljudi ostati indiferentni u odnosu na nepravdu, na naplaćivanje tuđih dugova iz džepova nedužnih. Od početka siječnja kolaju glasine o poskupljenju prehrane u menzama i smještaja u studentskim domovima. Te je glasine nedavno potvrdio hrvatski ministar obrazovanja i sporta Željko Jovanović. Ministar je najavio poskupljenje od 1. ožujka. Do poskupljenja će doći zbog duga Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu koji je prošlogodišnje poslovanje završio sa 121 milijuna kuna u minusu. Ministar je također naveo kako se cijena smještaja u studentskim domovima nije mijenjala 19 godina, na što je Studentski zbor odmah reagirao, jer se cijena mijenjala 1. rujna 2009. te je Ministarstvo ispalo svojevrsni teatar apsurd. Rektor zagrebačkog Sveučilišta naglasio je kako jedino Ministarstvo odlučuje o cijenama smještaja i prehrane.

Ministar naglašava kako se ne radi o velikom poskupljenju, žele podići cijenu menija za 5,90 kn. Od toga će studenti umjesto 4,40 kn plaćati 6,90 kn. Većini ovo ne izgleda kao neki preveliki šok i govore kako to nije ništa strašno. »Moš' misliti, dvije kune!« Ali ne, nije stvar samo u dvije kune. Državne stipendije su s 1000 kn došle na 500 kn mjesečno. Neki ljudi studiraju samo od te stipendije i te dvije kune, odnosno 4 dnevno, znače mnogo. I nije sve savršeno, prehrana u menzama je monotona. Ne brine ih to što se naši jelovnici nisu mijenjali godinama, te što ponekada dobivamo sirovo meso za ručak. Naravno, dug se nekako mora riješiti, ali mi nije jasno otkud pomisao da se studenti kazne »zbog neodgovornog rada uprave koja je u svim ovim kriznim vremenima povećavala broj zaposlenih«, kaže ministar Jovanović.

Stanje u domovima

Što se tiče povećanja cijene smještaja, odnosno izjednačavanja cijene smještaja u studentskim domovima u cijeloj Hrvatskoj, mislim kako je tu bunt još potrebniji.

Cijene studentskih domova u Hrvatskoj su sljedeće: Osijek 210 kn stari dom i 417 novi; Zagreb 200 kn i 300 kn stari domovi te 600 kn novosagrađeni paviljoni; Split ima samo novosagrađeni dom, a on stoji 330 kn mjesečno.

Nikako nije realno izjednačiti cijene zbog stanja u domovima. Zagrebački domovi, pogotovo oni za 200 kn mjesečno, u totalnom su raspadu. Uzmimo za primjer Studentski dom Lašćinu za koji studenti izjavljuju: »Zidovi puni vlage, žbuka koja otpada sa

stropova, nedostatak tople vode za tuširanje, razbijeni prozori koji prokišnjavaju, stari i derutni namještaj, hladni obroci i sve manje porcije hrane već su godinama svakidašnjica studenata u zagrebačkim domovima.« Lašćina je najgori studentski dom, ali je i najbolji primjer apsurd da njegova cijena bude ista kao i cijena studentskog doma u Osijeku, koji je mnogo boljem stanju.

Nitko ne govori o mogućoj obnovi istih tih domova. Zašto bi plaćali više ukoliko nikada nema nikakvih promjena? Prošle godine grijanje u SD »Stjepan Radić« nije radilo par dana u siječnju, kada je napolju bio minus. Naravno, uprava je reagirala i popravljali su to danima, ali zbog starosti sustava to je teško popraviti. Nitko tada nije razmišljao da nam spusti cijenu za taj mjesec, jer smo se smrzavali. Sobe nisu ličene godinama, liče ih sami studenti ukoliko žele da im soba izgleda kao dom.

Uzvratanje udarca

Činjenica da se mi ne bunimo često i da uživamo u našim studentskim danima ne znači da je sve savršeno, te da tome treba podići cijenu, znači samo da razumijemo kakvo je stanje u državi. Naravno da nije ugodno živjeti u prostorima koji zaudaraju po vlazi i koji su u raspadu, ali neki ljudi stvarno nemaju novca za stanove, naši studentski domovi ne bi smjeli izgledati kako sada izgledaju. Poskupljenja na naš račun zbog neodgovornosti drugih stvarno prelaze svaku mjeru.

Studenti pokušavaju na sve načine uzvratiti udarac ovoj nepravdnoj mjeri. Jedan od oblika bunta je i stranica na Facebooku »Studenti nisu smokve« na kojoj studenti dogovaraju razne vrste prosvjeda protiv ovih poskupljenja. Također velika pomoć su mediji koji konstantno izvještavaju o promjenama te o stanjima u studentskim domovima, kao i menzama. Studentski zbor konstantno organizira sastanke s Ministarstvom da bi ukazali kakvu bi pometnju to izazvalo.

Naravno da nećemo ostati indiferentni i gledati kako se dugovi vraćaju na račun naših stipendija ili na račun mizernih plaća roditelja. Naravno, nitko od nas ne očekuje da ćemo preko noći dobiti novi namještaj ili računala u učionicama, ali nikako nismo očekivali da će se netko drznuti podići cijene. Sretni smo što imamo gdje živjeti po tako niskoj cijeni, ali nije li to zadatak države, da nam to kao studentima omogući? Naravno da je, to je tako uređeno zakonom.

Ivana Rudić

Lašćina

Osijek

BEYONCE

EX YU POP RIZNICA: BULDOŽER – »PLJUNI ISTINI U OČI« (HELIDON, 1975.)

Ploča daleko ispred svojeg vremena

Skupina Buldožer osnovana je još sedamdesetih minulog stoljeća, kada se »drugi val« jugoslavenskog rocka tek budio, a kada su Bijelo dugme i Zdravko Čolić tek postajali ono što će uslijediti kasnije. Glavnu okosnicu tadašnje rock scene činila je tzv. »sarajevska škola«, predvođena iskusnim Indeksima, Teškom industrijom i nadirućim već spomenutim Bijelim dugmetom. Bilo je vrlo malo originalnosti na tadašnjoj rock sceni, mahom su se izvodili coveri svjetskih hitova. Jedina interesantnija imena jugoslavenske rock scene bili su: Kornij grupa, Time, S vremena na vreme, YU grupa i Grupa 220, konkretno – Drago Mlinarec. Mahom su svi ostali izvodili pop i šlagerski materijal usmjeren prema singl-pločama i festivalskim nastupima.

Ljubljanski Buldožer je od samoga početka mijenjao postave, a jednu od prvih su činili:

Marko Brecelj (vokal), Boris Bele (gitara, vokal), Borut Činč (klavijature, vokal), Andrej Veble (bas, vokal), Uroš Lov-

šin (gitara) i bubnjar Štefan Jež. U ovoj postavi snimaju 1975. godine svoj prvi i, kako se ispostavilo kasnije, najglasovitiji album »Pljuni Istini U Oči«.

Samom albumu prethodio je interesantan singl: »Rastemo/Svaki čovjek ima svoj blues«, na kojemu je sasvim jasno da se radi o iznimno kvalitetnom rock sastavu, koji je, u ovoj drugoj skladbi prožeo, uz tada već uobičajene sintagme akustičarske hippy baštine, i neke vrlo originalne alternativne kreacije zasnovane na psihodeliji, eksperimentalnom rocku i tada nadirućem njemačkom »kraut-rocku«, prije svega na planu (vrsne) produkcije.

Pjesma »Rastemo« napravljena je u formi prave šansone s gudačima, puhačima te da nema zvrkavog i otkačenog teksta, pjesma bi se mogla pripisati opusu evergreena, primjerice, jednog Ive Robića.

Nakon objavljivanja debi albuma, Buldožeri su odmah isplivali među najkreativnije jugoslavenske rock skupine, i svakako, najinteresantnije i najoriginalnije. Tomu svakako najviše pridonosi

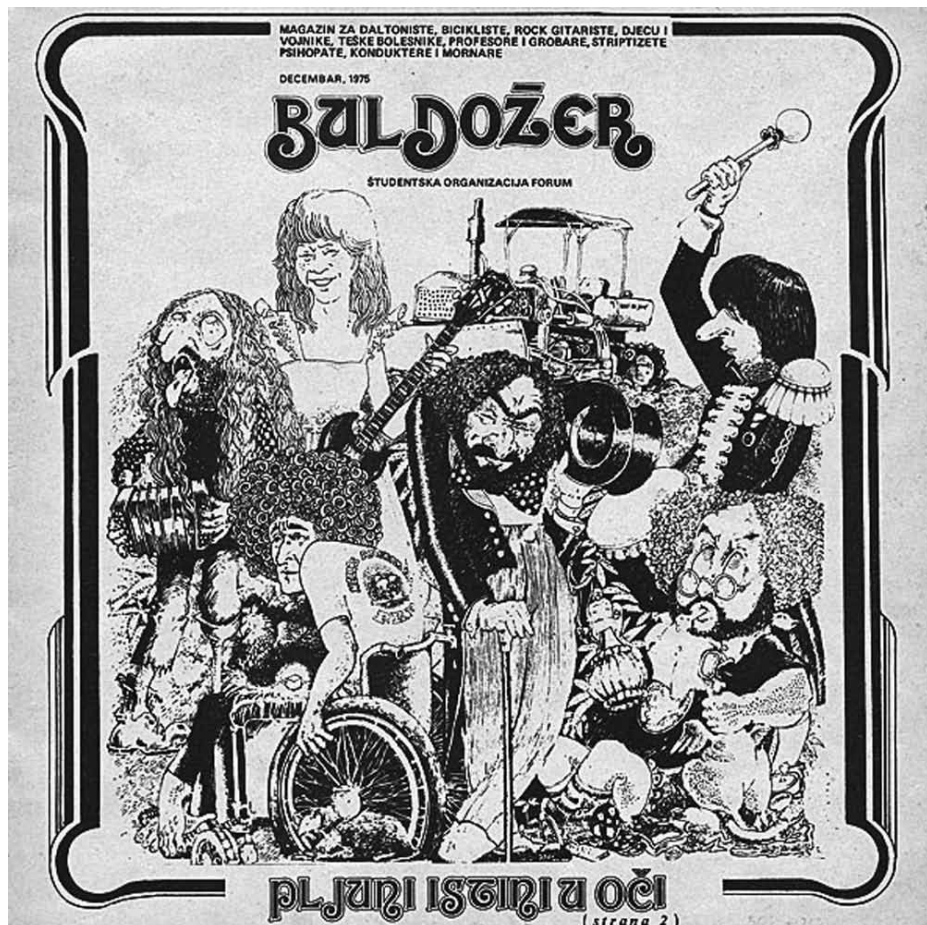
hov konceptualni umjetnički pristup, te Breceljeva hiperaktivna kompozitorska lucidnost u dobroj mjeri inspirirana Frankom Zappom, skupinom »Monty Python«, te stripovima o Alanu Fordu, kao i Beleov aranžerski miks svega aktualnog na svjetskoj rock sceni, od Deep Purple hard rocka, sympho rocka i bluesa do eksperimentalnog rocka tipa Captain Beefhearta. Bele je kroz prizmu svih postojećih glazbenih strujanja fuzirao čitav niz nemogućih skladateljskih spektara, koji globalno djeluju kao četrdesetominutni otkačeni performans.

Album sadrži svega šest naslova, i svakako ih valja spomenuti. To su: »Najpogodnije mjesto«, »Život to je feferon«, »Što to radiš, buldožeru jedan«, »Blues gnjus«, »Ljubav na prvi krevet«, i »Yes, my baby, no«.

Ogroman broj primeraka je rasprodan odmah poslije pojavljivanja, a PGP ga je odbio izdavati jer je odlukom »odozgo« izdanje zabranjeno i povučeno iz prodaje. Album je i danas poslije toliko godina aktualan i vrlo zanimljiv za slušanje ne samo u tematskom, nego i u glazbenom smislu.

Ukoliko dođete do originalnog vinilnog primjerka ovoga albuma, neizostavno prelistajte njegov zanimljivi ovitak, koji sadrži 6-7 stranica svakakvih vragolija (stripova, crteža, kolaža, savjeta, itd). Sve u svemu, »Pljuni Istini U Oči« bila je, u kontekstu tadašnjeg jugoslavenskog rocka, ploča daleko ispred svoga doba i zato ju valja preporučiti svim mladima koji tek izgrađuju svoj odnos prema popularnoj glazbi.

Robert Tilly

SUPERMAN

Superman: Aaron Swartz

Haker koji je umro mučeničkom smrću

Aaron Swartz (Chicago, Illinois, SAD, 8.11.1986. - Brooklyn, New York, SAD, 11.01.2013.) bio je u alternativnim krugovima poznati računalni zanesenjak, programer te društveni aktivist.

U računalnom svijetu Swartz ostaje upamćen po doprinosu razvitku sustava RSS (Rich Site Summary) kojim se elementi portala, tzv »feed«, objavljuju preko često mijenjanih sadržaja putem sumiranja, pozivanja cijelog teksta ili meta-podataka. Time RSS koji se softverski instalira na računalo ili mobitel automatski provjerava nove sadržaje, tako da urednik određenog portala dobiva razvijen alat koji prepoznaje sadržaje po ključnim postavkama i poziva se na njih. Ovim se sustavom umnogome olakšava pretraživanje podataka i brzo je postao vrlo popularan i rasprostranjen.

No, Swartz je zapravo vjerojatno još poznatiji po svojem zagovaranju internetskih sloboda. Navodno je bio izrazito aktivan u sprečavanju donošenja zakona SOPA, kojim se uvodi profinjena internetska cenzura i državna kontrola korisnika svjetske mreže. Swartz je upao u oko američkim vlastima prije dvije godine, kada ga je federalno tužiteljstvo optužilo po nekoliko točaka za kompjutorsku prijevare i zlouporabu, a te su optužbe nosile

do 35 godina zatvora u slučaju osude. Prema optužnici, Swartz je ušao u zgradu Instituta za tehnologiju u Massachusettsu (MIT) i preuzeo milijune akademskih dokumenata i istraživanja sa servisa JSTOR s namjerom daljnjeg besplatnog širenja. Ti su znanstveni sadržaji bili dostupni samo onima koji ih plate ili ostvare privilegij rabiti ih. Dakle, taj njegov čin oslobađanja znanja možemo usporediti s fotokopiranjima sveučilišnih knjiga naših studenata. Jedina razlika je u tome što je on podacima prišao besplatnom mrežom u kampusu i iznio milijune podataka, te se nad njime obavila sjena zastrašujuće kazne od 35 godina zatvora, u rangu serijskih ubojica.

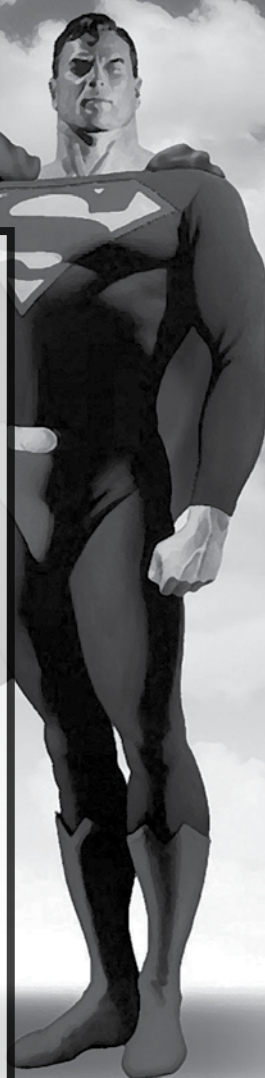
Na vijest o smrti Swartza na tisuće ljudi okupilo se na različitim lokacijama u svijetu, pogođeni nestankom jednog od veoma značajnih boraca za slobodu virtualnog svijeta. Od njega su se na svoj način oprostili i članovi haktivističkog pokreta Anonymus.

Prve informacije o Swartzovoj smrti ukazuju na samoubojstvo, dok je bio pod pritiskom suđenja i prijetnjom drakonske kazne. Međutim, na pogrebnoj ceremoniji njegov je otac Robert izjavio kako Aaron nije počinio samoubojstvo već da je bio ubijen od strane vladinih ljudi, optuživši time državna tijela za uklanjanje aktivista koji društvo brane od uvođenja tehnološkog totalitarizma. Dodatne sumnje oko ovog slučaja podigle su se kada se saznalo kako je dva dana pred njegovu smrt kompanija JSTOR oduzela od kaznenog gonjenja, te je jedino MIT ostao zainteresiran za suđenje.

Iza suvremenog tehnološkog Che Guevare, iza Swartza, ostaje i njegov manifest u kojem pokraj ostalog stoji:

»Informacija je moć. Ali, kao i svaku moć, postoje oni koji je žele zadržati za sebe. Cjelokupno svjetsko znanstveno i kulturološko naslijeđe koje je objavljivano stoljećima preko knjiga i časopisa ubrzano se digitalizira i zaključava od strane snažnih privatnih kompanija. Želite čitati najznačajnije znanstvene radove današnjice? Onda morate uplatiti enormne iznose izdavačima poput Reed Elsevier. Postoje oni koji se bore da se to promijeni. Pokret »Open Acces Movement« (Pokret slobodnog pristupa) se snažno bori da osigura da znanstvenici ne potpišu izdavačka prava već da osiguraju da se njihova djela publiciraju na internetu, dopuštajući svima dostup«...

N. P.

Nebojša Nađ je učenik drugog razreda Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici. Naš sugovornik je, kako naslov teksta kaže, zaljubljenik u informacijske tehnologije, odnosno računala. Ali i računalne igrice. Osim hrvatskog, kojeg uči kao materinski, i srpskog kao nematerinskog, Nebojša sluša nastavu na engleskom, njemačkom i latinskom, a u posljednje vrijeme je počeo odlaziti na sate španjolskog jezika. No, da ne zalazimo previše u lingvistiku, jer ona nije tema ovog članka za mlade, već je tema upoznati se, ili ako se već znate, saznati nešto više o Nebojši.

KUŽIŠ?! Nebojša, reci nam malo o sebi, čime si se bavio kao mlađi?

Kao mlađi dosta sam se bavio sportom. Nogometom, košarkom, odbojkom, bilo me je na sve strane, ali najviše sam uživao u nogometu. Trenirao sam u »Solidu«, »Severu« i »Bačkoj«. No, nogometna karijera mi je završila u sedmom razredu osnovne škole, jer je tehnika kao ljubav prevladala i jednostavno je sport zaostao, što ne znači da sam prestao igrati. Moja osnovna škola bila je »Kizur Istvan« iz koje sam redovito bježao pod stalnim pritiscima profesora i kontrolnih zadataka. Šalim se samo, ja sam bio napredan učenik. Što se tiče mojih trenutačnih interesa, već smo rekli, tehnika i računala dominiraju.

KUŽIŠ?! Što je to što te je navelo da zavoliš tehniku i računala?

Kao i sva druga djeca mog uzrasta, tako sam i ja počeo igrati igre na računalu. To nisu bile igrice poput Packmana ili Super Maria, to su bile malo ozbiljnije i zahtjevnije igrice, kao što su WoW (World of Warcraft), LoL (League of Legends) i mnoge druge. Čim su igrice zahtjevnije, moraš imati više znanja o računalima. Primjerice, moraš znati koliko ti treba RAM memorije na računalu da bi ono moglo podržati određene igrice itd. Pa, malo po

ZALJUBLJENIK U RAČUNALA I IGRICE

Veoma sam zainteresiran za sve što ima veze s tehnikom, a volio bih studirati na prestižnim sveučilištima Stanford ili Cambridge

malo, mene je to zainteresiralo. Dobio sam »jako« računalo i jednostavno je tehnika prevladala u mom univerzumu. Sve je počelo vrtjeti se oko toga. Počeo sam pratiti trendove vezane za mobitele, tablete i drugu tehniku.

KUŽIŠ?! Kad si već pokazao veliko zanimanje za tehniku i računala, kako to da si se upisao u gimnaziju, a ne u neku stručnu školu gdje bi mogao više saznati o području koje te zanima?

Razmišljao sam puno o tome. Htio sam otići u MEŠC, ali je tamo preveliki kaos za mene. Mislim da će mi gimnazija donijeti dobro znanje koje će mi kasnije trebati u životu, a koje se ne vrti samo oko računala. S druge strane, i dalje mogu upisati IT (informacijske tehnologije) koje će mi dati sve preostalo znanje o računalima, a koje sam »propustio« kad sam se upisao u gimnaziju.

KUŽIŠ?! : A kako to da si se upisao u hrvatski odjel? Ti si se školovao na srpskom jeziku u osnovnoj školi, ne?

Da, u osnovnoj školi sam išao u odjel na srpskom jeziku. Pravo da vam kažem, hrvatski odjel mi nije bila prva želja, već druga. Konkurirao sam za prirodno–matematički smjer, no bilo je previše njih s nešto boljim rezultatom od mogega koji su također htjeli taj smjer, pa sam ja, kao džentlmen, prepustio svoje mjesto njima, a ja sam otišao na opći smjer na hrvatskom jeziku. I ne želim što sam došao ovdje. Sa mnom su došli i neki prijatelji iz osnovne s kojima sam išao zajedno u razred pa je mi je bilo puno lakše uklopiti se u atmosferu, koja je fenomenalna u razredu. Osim dobrih prijatelja u školi sam našao i nešto više od prijateljstva, ali o tome nećemo sad. Profesori su dobri i stvarno sam zadovoljan gimnazijom.

KUŽIŠ?! S obzirom da već znaš što bi upisao nakon gimnazije, pitanje je sad samo gdje?

Pa na to pitanje već imam odgovor. Polovičan, ali je odgovor. Znam da u Srbiji neću ostati, a privlače me trenutačno dva mjesta. Jedno od njih je Stanford u Americi. To je jedno od najprestižnijih sveučilišta. Ja sam prilično zainteresiran za sve što ima veze s tehnikom i mislim da ću bez problema, ako odem tamo naravno, uspjeti završiti tu školu. Drugo mjesto je Cambridge u Engleskoj. Da, možda sad mislite kako se ja samo zavaravam time da ću otići na najprestižnija sveučilišta u svijetu, ali ako želim biti najbolji, od najboljih se mora i učiti. A što se tiče jezika, engleski mi nije nikakav problem s obzirom da baratam njime savršeno.

Ivan Čavrgov

TOLERANCIJA, RIJEČ KOJA OTVARA I ŽELJEZNA VRATA

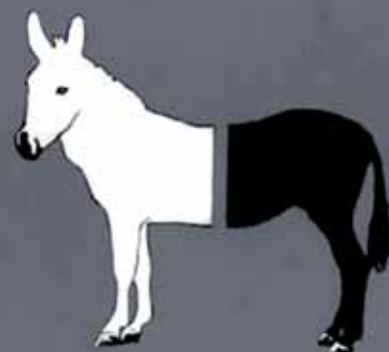
Pobijediti strah od stranog

Neki od nas često su ksenofobični, to jest imaju strah od nečega, ili svega što je strano. No, ne zaboravimo kako i mi sami vrlo lako možemo postati strani. Od tolerancije ipak, globalno gledajući, imamo puno koristi

TOLERANCE

INTOLERANCE

Na sam spomen imena Bronx, Harlem, a ponekad i Brooklyn, često čujemo negativne reakcije. Ghetto, nasilje, ubojstva, droga, oružje, rasizam – riječi su koje nam prve padaju na pamet kao asocijacija na spomenute dijelove New Yorka. Ta nas naselja vraćaju natrag nekih 30 do 40 godina kada je živjeti u njima značilo doista borbu za život. Sjetimo se filmova poput The Bronx Tale, Taxi Driver, The Incident, gdje su stanovnici grada praktički bili taoci raznih mafija, bandi, huligana. Potpisnik ovoga teksta čvrsto vjeruje da se situacija od onda promijenila, te je odlučio svoj svakodnevni život situirati upravo u tim zajednicama, zajednicama manjina. This is his story.

ŠTO NAM JE ZAJEDNIČKO?

Postoji samo jedan način stopiti se s nepoznatim, biti prihvaćen tamo gdje se najmanje nadate da ćete to uspjeti, a to je pronaći zajednički jezik s pripadnicima određene skupine s kojom se »stapate«. Razne grupacije imaju razne zajedničke jezike. Nekima su to knjige, razna interesiranja, sport i slično, a za mladež je to definitivno glazba. Među mladom crnom i hispanском populacijom u SAD-u to je hip-hop, RnB ili reggaeton. Na koji način onda, pitat će se mnogi, možemo približiti sebe onima s kojima na prvi pogled možda nemamo baš puno in common, ali smo stvarno željni biti dijelom njihova okruženja?

NOVO SUSJEDSTVO

Prvih godinu dana svog američkog sna Kužišov dopisnik proveo je nigdje drugdje nego u srcu Harlema. Osmatrao je ljude, njihove pokrete, body language, slušao i upijao njihov slang, nosio njihovu tradicionalnu odjeću. Bili su to napeti dani, ne zbog ljudi kojima je bilo pomalo čudno da se stranac ponaša kao jedan od njih, nego za njega samog, iz straha da ne daje sve od sebe. Ubrzo je shvatio kako nisu više šezdesete, da je Harlem danas veoma mješovit i da se ne treba toliko niti truditi. Still, ako želimo da ljudi budu toleranti prema nama, moramo i mi dati svoj maksimum. Harlem ga je toplo primio i postao dio njegove svakodnevice.

Zatim se preselio u Brooklyn, u također prilično mješovito naselje zvano Crown Heights, ali pretežito naseljeno doseljenicima s Jamajke i Haitija i narodom ortodoksne židovske religije. Tu je izazov bio malo teži, ali se ubrzo priviknuo na novo okruženje, kao i ono na njega. Od starijih ljudi doznao je kako je pedesetih godina prošloga stoljeća ovaj neighborhood bio naseljen Talijanima i Ircima, da bi se zatim svakog sljedećeg desetljeća demografija mijenjala.

GUŽVA U BRONXU?

However, najveći challenge za njega bio je istražiti srž Bronxa. Je li to isti Bronx u kojem je Chazz Palminteri glumio opakog mafijozu? Možda je identičan onom u čijoj se »gužvi« našao Jackie Chan? Na filmu

nam to izgleda uzbudljivo, u stvarnosti to ne bi bilo zgodno, ali stvarnost je dosta drugačija i od filma i od naše mašte. Kužišov izvijestitelj je, tako, ostvario bitne društvene kontakte s manjinskim zajednicama i u tom dijelu grada, gdje je bio pozvan proslaviti neke od većih praznika, kao što su Halloween ili Dan zahvalnosti. Natrag u svoje stanište u Brooklynu vraćao se u 4 ujutro, a na ulicama Bronxa nije upao ni u kakav trouble.

DIPLOMATSKI U SVIJET

Njegova misija, na koju je od samoga početka boravka u SAD-u poveo i svaku osobu koja čita ovaj naš list, počela je i ranije, prije Obećane zemlje, kada je prvi put krenuo na hodočašće s taizeovcima. Sjetimo se svih ljeta u Taizeu i zima provedenih u europskim metropolama, gdje je lijepa riječ otvorila sva željezna vrata. Diplomacija, tolerancija i PR (public relations) definitivno su bili potrebni i u danima studiranja (barem se to tako službeno zove), kada smo promijenili ne samo grad, već i državu, otišavši iz »otadžbine« u »domovinu«. Svi oni koji su to učinili znaju kako je bilo veoma teško priviknuti se na jezik, kulturu, kao i na drugačiji sustav obrazovanja, ali će većina također priznati i da je vrijedilo. Neki od nas su često ksenofobični, to jest imaju strah od nečega, ili svega što je strano. No, ne zaboravimo kako i mi sami vrlo lako možemo postati strani. Od tolerancije ipak, globalno gledajući, imamo puno koristi.

Tomislav Perušić

HI TECH / ZNANOST

Sove mogu rotirati glavu

Medicinski ilustratori i stručnjaci za skiciranje mozga s fakulteta John Hopkins otkrili su kako noćne sove mogu rotirati svoju glavu do 270 stupnjeva u oba smjera bez oštećivanja osjetljivih krvnih žila u vratu i glavi te bez presijecanja dotoka krvi u mozak. Tim s fakulteta prvi je upotrijebio angiografiju i CT na dvanaest sova s ciljem otkrivanja njihove anatomije, a rezultati su doveli do četiri velika otkrića koja se tiču biološke prilagodbe koju su sove razvile kako bi spriječile ozljede nastale rotacijom glave. Njihova se anatomija razlikuje od anatomije svih drugih životinja zbog posebne strukture kostiju i mreže krvnih žila koje posjeduju, a koje su potrebne kako bi »nosile« njihovu tešku glavu. Rezultati istraživanja objavljeni su u aktualnom izdanju časopisa Science, gdje su nagrađeni prvom nagradom američke Nacionalne znanstvene zaklade u kategoriji plakata i grafičkog prikaza.

Kako bi rasvijetlili tu mogućnost svojstvenu samo sovama, tim je proučavao strukturu kostiju i složenu mrežu krvnih žila u glavama i vratovima sniježnih sova, čukova i velikih ušara nakon što su uginule prirodnom smrću. Sljedeći korak znanstvenika jest proučiti anatomiju orla kako bi provjerili posjeduju li i druge ptice istu mogućnost rotiranja glave kao i sove, piše portal znanost.com.

Psiho(pato)logija internetskog trola

Strаница Best Online Psychology Schools donosi zanimljivu infografiku koja se bavi (internetskim) trolovima. Jedna stvar zbog koje se ljudi lakše odlučuju na trolanje je otuđenje, ljudi postaju dio skupine, a zbog svega toga im više nije toliko stalo do društvenih normi. Druga je anonimnost, koja trolovima omogućava osjećaj zaštićenosti. Međutim, čak i ako je poznat identitet osobe, to ne znači da ta osoba neće trolati, jer zna da ju osoba s druge strane ne može fizički vidjeti, pa je na taj način, uvjetno rečeno, barem djelomično anonimna. Tipičan primjer za ovakvo ponašanje su rasprave na Facebooku, gdje si ljudi dopuštaju napisati nešto što nikad ne bi toj istoj osobi rekli u lice. Trolovima na ruku ide to što se rasprava ne odvija u realnom vremenu (izuzev chatova) pa tako mogu zakuhati stvar i jednostavno se pokupiti iz rasprave. Neki će trolovi na pojedine ljude nesvjesno projicirati karakteristike koje ti ljudi nemaju, ali koje bi htjeli da imaju, pa postaju opsjednuti njima. Ima tu još poneka stvarčica, za što preporučujemo da pogledate infografiku, a ona završava s tim kako neutralizirati trola. Tajna je u tome da bi se skupina korisnika trebala naružati trolu, ismijavati ga.

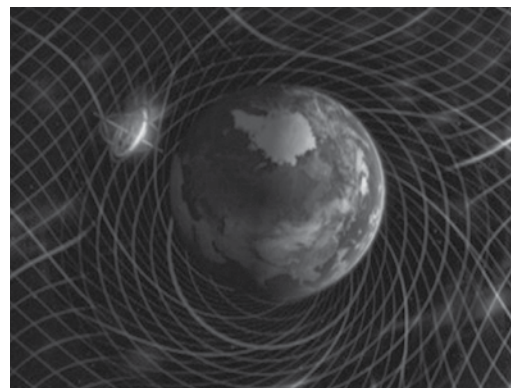
U suzbijanju trolanja svakako moramo pohvaliti forumaše na Bugovu forumu, koji u pravilu vrlo brzo prepoznaju trolove i onda ih tipično prozivanjem ili pak prijavom moderatorima neutraliziraju, piše Bug.hr.

SVEMIR funkcionira KAO divovski MOZAK

Znanstvenici i pisci znanstvene fantastike već desetljećima propagiraju ideju da je svemir poput divovskog mozga. U današnje vrijeme neki fizičari govore da bi moglo biti i dokaza da je to u stvari točno. U određenom smislu. Prema jednom proučavanju, objavljenom u časopisu Nature's Scientific Report, svemir bi se mogao razvijati na isti način kao neki divovski mozak – s električnim pražnjenjima između moždanih stanica predstavljenih u obliku galaksija koje se šire. Suautor te studije, Dmitri Krioukov sa Sveučilišta Kalifornija u San Diegu, rekao je da iako takvi sustavi sad izgledaju jako različito, oni su se razvili na jako slične načine. Rezultat toga je da se svemir doista razvija poput mozga. Ova studija postavlja ozbiljna pitanja o tome kako svemir funkcionira, nastavlja Krioukov. »Za fizičara to je jedan neposredni signal da nešto nedostaje u razumijevanju procesa u prirodi.«

Njihova simulacija napravljena je kroz model svemira u samim počecima, ubrzo nakon velikog praska, i proučavala je kako su se kvantne jedinice prostor-vremena koje su manje od subatomske čestice, umrežavale između sebe dok je svemir rastao. Otkrili su da je ta simulacija identična procesima koji se odvijaju u drugim mrežama. Neke poveznice među sličnim dijelovima rezultirale su ograničenim

rastom, dok su druge djelovale poput željezničkih čvorišta od kojih se moglo ići prema mnoštvu mogućnosti za različita spajanja. Na primjer, neke veze su ograničene i slične, poput slučaja kada neka osoba koja voli sportove posjećuje mnogo sportskih web stranica – a neke su važne i spajaju se s mnogim drugim dijelovima mreže, poput internetskih tražilica Google i Yahoo. Ne, to ne znači doslovno da svemir »razmišlja«, već kako je prethodno istaknuto, to bi moglo značiti da postoji puno veća sličnost između jako malog i jako velikog, od onoga što na prvi pogled pretpostavimo, piše portal znanost.com.

Potpuno NOVA materija?

Veliki hadronski sudarač (LHC) opet je krivac za još jedno veliko znanstveno otkriće. Naime, nakon što je uspio otkriti »Božju česticu«, tijekom pokusa sudaranja čestica u CMS laboratoriju LHC-a uočena su nova fizikalna kretanja čestica tijekom sudaranja protona s jezgrama olova.

Rezultat tog sudaranja moglo bi biti otkriće nove materije za koju znanstvenici dosad nisu znali. Iako

podaci još nisu posve sigurni, prilikom sudaranja iona olova s proteinima čestice se raspadaju na njihove elementarne dijelove, odnosno gluone i kvarkove te lete u svim smjerovima.

Kod sudaranja protona jedan od efekata može biti i nešto što znanstvenici nazivaju kvark-gluonska plazma, odnosno »primordijalna juha« koja je postojala u prvih nekoliko milijuntih dijelova sekunde nakon Velikog praska, a to je zapravo nakupina čestica koja se na međusobnoj korelaciji kreće u jednom smjeru.

Znanstvenici s MIT-a smatraju kako to najnovije otkriće ima veze i s kvantnom mehanikom. Podaci o sudaru protona i olova prikupljati će se i nekoliko tjedana iduće godine, piše danas.net.hr.

Valovima materije uspjeli mjeriti vrijeme

Zvuči nevjerojatno i nemoguće, zar ne? Holger Müller, asistent na Zavodu za fiziku Sveučilišta California, Berkeley, uspio je napraviti sat igrajući se s kvantnom fizikom. Uzevši u obzir svojstvo da u prirodi materija može biti i čestica i val, otkrio je način da kaže vrijeme brojeći oscilacije vala materije. Frekvencija vala materije je deset milijardi puta veća od frekvencije vidljive svjetlosti.

Müller i njegovi kolege s Berkeleyja objašnjavaju kako možemo znati vrijeme koristeći se samo valom materije atoma cezija. Ovu metodu naziva »Comptonov sat« zato što se temelji na takozvanoj Comptonovoj frekvenciji vala materije. »Kad sam bio jako mlad i čitao knjige o znanosti uvijek sam se pitao zašto postoji tako malo objašnjenja o tome što je to vrijeme. Od tada sam se često pitao koji je najjednostavniji način za izmjeriti vrijeme, sada smo postavili prag jako visoko zato što je samo jedna velika čestica dovoljna«, rekao je Müller. »Ovo je predivan i inteligentno izveden eksperiment, ali će biti kontroverzan i zasigurno predmet brojnih debata«, kaže John Close, kvantni fizičar. Müller priželjkuje debate zato što je za realizaciju ovog sata korišten jedan od osnovnih koncepata u kvantnoj mehanici, a to je valno-čestična dualnost materije. Ova tehnika bi se mogla i okrenuti naopako. To jest, da se pomoću vremena izmjeri masa. Danas je referentna masa definirana pomoću valjka od platine i iridija koji teži

jedan kilogram i čuva se pod ključem u trezoru u Francuskoj. Koristeći se ovom tehnikom, val materije bi istraživačima mogao poslužiti za izradu vlastitog referentnog kilograma. Müller je prije dvije godine našao način da potvrdi Einsteinov gravitacijski pomak u crveno (engl. redshift). To znači da vrijeme usporava u gravitacijskom polju. Da bi ovo

potvrdio napravio je atomski interferometar, uređaj u kojem se atomi ponašaju kao valovi i mjeri im interferenciju. U relativnosti vrijeme usporava za objekte koji se kreću. Na primjer, poznati paradoks blizanaca kaže da ako jedan od blizanaca ode na put do daleke zvijezde i vrati se, bit će mlađi nego blizanac koji je ostao doma na fotelji. U laboratoriju je Müller pokazao kako može izmjeriti ovu razliku dopuštajući valovima materije mirujućeg i pokretnog atoma cezija da interferiraju u atomskom interferometru.

Gibanje je uzrokovano udaranjem fotona iz lasera po atomima cezija. Fizičari se nadaju da će moći koristiti ovu tehniku za primjenu na još manjim česticama kao što su elektroni, ili čak pozitroni. Primjena na pozitronima bi u budućnosti mogla dovesti do sata od antimaterije. Müller se nada da bi jednog dana možda čak mogao izmjeriti vrijeme pomoću kvantnih fluktuacija u vakuumu.

TINA LONČAR, MODNA KREATORICA I BLOGERICA

Tina Lončar diplomirala je politologiju na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. U nastavku teksta pročitajte njezin put od politologije do modnog dizajna.

KUŽIŠ?!: Za početak, reci nam kako si odlučila uploviti u svijet mode?

Prije nešto više od dvije godine završila sam studij politologije u Zagrebu uvjerena kako ću se time baviti idućih četrdeset godina. Onda se dogodilo nekoliko promjena u mom mladom životu, godinu dana sam se borila s internetskim portalima za pronalazak posla, bila sam na korak upisivanju doktorskog studija u Ljubljani, čak sam i odradila nekoliko poslova u struci i zaključila kako mi je zadovoljstvo onim što radim važnije od novca. Naravno, to je bio poprilično djetinjast zaključak koji sasvim sigurno ne bi bio takav da mi je obiteljska situacija bila drugačija i da nisam imala vremena tražiti se. No, sretna sam da je bilo tako. Makar danas imam neke druge želje i potrebe, i dalje smatram kako je zadovoljstvo onime što radiš bitno da bi bio sretan. Provoditi osam sati dnevno na mjestu koje ne možeš smisliti, okružen ljudima koji funkcioniraju i misle potpuno drugačije od tebe, radeći nešto što te niti malo ne ispunjava, čini mi se nezamislivim. I tako sam završila u

modi. Posložili su se uvjeti, doza neke ludosti, strast prema promjenama i sada sam tu gdje jesam. I dalje se tražim i ne zamjeram si to niti malo.

KUŽIŠ?!: Kako je nastao tvoj portal Hedonist Factory?

Švrljala sam već spomenutim portalima za nalaženje poslova i naišla na oglas za novinara u televizijskoj emisiji koja se bavi modom, umjetnošću i fotografijom. Malo po malo sam se uvukla i navukla. Nakon kratkog televizijskog iskustva pokrenula sam svoj portal Hedonist Factory koji se bavi svime, naravno da je moda prva, ali tu su i, meni posebno draga, fotografija, čavrljanje sa zanimljivim poznatim i nepoznatim pojedincima, putovanja, izlasci, tetovaže, ma sve i svašta što me čini sretnijom.

KUŽIŠ?!: Reci nam nešto više o »vintage« (starinskim) odjevnim komadima koje izrađuješ?

Da ću se baviti ikakvim tipom dizajna nisam nikada mislila, uvjerena kako ne znam izrezati niti komad papira. Onda sam spletom okolnosti upoznala Željku, studenticu Tekstilno-tehnološkog fakulteta i vječitu kreativku koja je na polju »uradi-sam« kao doma. Na prvoj smo kavi odlučile redizajnirati vintage odjeću. Nismo pojma imale kamo će to ići, ali trebalo je samo nešto po-

vjerenja, hrabrosti, volje i koja kuna da se napravi prvih nekoliko pari kratkih hlačica. Vintage Faith, kako se brand zove, postoji već nekih 9 mjeseci, ima jednu reviju iza sebe i nekoliko objava u tiskanim medijima. Obje smo ljubiteljice vintagea, pa su hlače koje prerađujemo uglavnom vintage kroja, visoki struk je dušu dao da popravi svaku liniju tijela. Još nam ni samima nije jasno zašto smo ikad nosile one ludo niske hlače u kojima ne možeš niti normalno sjesti bez da na leđima ne navlačiš majicu :) U početku smo se većinom bavljale prepravcima starih hlača, prepravljale smo ih u kratke, dodavale zakovice, boje, šivale perle... Sad smo malo po malo prešle na jakne, košulje i prsluke. A pripremamo i prvi pravi editorial.

KUŽIŠ?!: Koliko je profitabilno baviti se ovim poslom u Hrvatskoj?

Mislim da je vrlo teško živjeti od bilo čega u Hrvatskoj trenutačno, pa tako i od dizajna. Uvijek postoje oni koji se probiju i oni koji ne. Radi se, naravno, o tome koliko si spreman raditi i, naravno, imaš li dobar proizvod. Ne mogu govoriti u ime drugih, ali nije lako. Prodaja svakog komada nekada se čini kao znanost. Ako izađe u novinama, prodat će se odmah, a mi radimo samo unikate. Ponekad neki komad čeka kupca nekoliko mjeseci, ponekad svega nekoliko minuta. Ni sama nisam dokučila točno u čemu je ključ, no otkrijem li ga, vjerovatno ću se baciti u pisanje knjige :) Splet sreće, dobrog marketinga (čitaj: dosađuj čim više) i volje da se ide dalje kad krene krivo.

KUŽIŠ?!: Za kraj, imaš li kakvu poruku za mlade ljude koji bi htjeli krenuti tvojim stopama?

Poruka klincima kažeš? Nikad se nisam smatrala role-modelom, ali mislim da je najvažnije uvijek slušati samo i jedino sebe. Svi znaju što žele. Ili barem što ne žele. I to je već nešto. Važno je posložiti prioritete i raščistiti sam sa sobom. Svaka odluka je dobra odluka i ja iskreno ne vjerujem u pogreške. Ako i zeznete, uvijek možete ispraviti. Život je dovoljno dug da budete i politolog i novinar i fotograf i dizajner, a ako baš ništa ne upali uvijek možete pobjeći s cirkusom.

Nevena Balažević

VINTAGE FAITH

GLAZBENI INTERVJU: MY BUDDY MOOSE

Americana na riječki način

Novosadska je publika nedavno imala prigodu među prvima uživo čuti treći po redu studijski album grupe My Buddy Moose pod nazivom »Shine! Shine! Shine!«. My Buddy Moose nam dolaze iz Rijeke i sviraju americanu. Postoje od 2004. godine, a iza sebe imaju dva studijska albuma. Osim našeg sugovornika Luke Benčića (gitara i vokal), bend čine: Matko Botić (gitara, mandolina), Ištvan Širola (bass gitara) i Jasmin Dječević (bubnjevi).

KUŽIŠ?! Nedavno ste objavili treći album pod nazivom »Shine! Shine! Shine!«. Koliko ste zadovoljni njime, kakve su reakcije publike?

Jako smo sretni onim što smo napravili. To je još jedan album iza kojeg potpuno stojimo. Trenutačno ga promoviramo. Sudeći po reakcijama publike iz Novog Sada, možemo reći kako nove pjesme imaju dobar prijam. Koncerti su ti koji će ocijeniti naš rad, a ovo nam je prvi koncert nakon izlaska albuma. Novosadska publika je sjajna i stvarno uživamo svirati ovdje. Inače, na albumu ima deset pjesama, sniman je uživo, a pjesmu »Roulette« je otpjevao Ištvan Širola.

KUŽIŠ?! Album je producirao čuveni Chris Eckman. Kakva je bila suradnja s njime?

On je inače naš stari prijatelj, upoznali smo se prije nekoliko godina. Eckman živi u Ljubljani, družili smo se često skupa po koncertima i došli na ideju da bi on mogao biti producent na našem novom albumu. Njegov bend i sve ono što je radio s drugim bendovima je nešto

što se nama jako dopalo još dok smo bili klinci. Tako da je to ispunjenje nekih naših dječaćkkih snova, da radimo s ljudima kao što je Chris Eckman. On je uspio kanalizirati našu energiju, prepoznao je to u nama i usmjerio u određeni pravac. Album smo odsvirali uživo, za tri dana u garaži, tako da on nije producent koji je sve to smiksao nego je samo prepoznao našu energiju, način na koji to treba snimiti i prezentirati. Ali, ipak smo mi ti koji su pjesme napravili i snimili, i to uživo. I zato tako i zvuči.

KUŽIŠ?! Svirate americanu i pjevate na engleskom jeziku. Što je presudilo da krenete tim glazbenim putem?

Presudilo je to što ja slušam takvu glazbu. I ostatak benda također, tako da je bilo logično da ćemo raditi nešto u tom smjeru. Jednostavno, kad uhvatim gitaru u ruke, krene tekst na engleskom jeziku. Osobno jako malo bendova slušam na hrvatskom jeziku i ostalim jezicima u regiji. To mi je nekako bio prirodan izbor da pjevamo na engleskom jeziku, ne znam to bolje objasniti. Možda postoji nekakav ventil na engleskom jeziku, lakše se emocije prenose nego na hrvatskom.

KUŽIŠ?! Imate li ambicija prema zapadnom tržištu?

Teško je to reći, jer svi radimo nekakve druge poslove i nismo neki najambiciozniji bend koji će se gurati van, ali smo svirali po inozemstvu. Nismo bend koji će otići na turneju i svirati dva ili tri mjeseca po Europi, jednostavno smo zadovoljni ovako kako nam ide sada. Ako se nešto desi – desi se, ako ne, ok ništa ne

forsiramo. Možda to i jest naš problem, ali s druge strane to je možda i ono što nas čini takvima kakvi i jesmo.

KUŽIŠ?! Tko je u bendu zadužen za pjesme i glazbu?

Autor pjesama sam ja, tako je krenulo na početku, imao sam neke pjesme koje smo svirali, a s nekima sam svirao i ranije, tako da je tako ostalo i danas. U biti ja radim pjesme, ali svi pridonosimo tomu kako te pjesme zvuče. Teme pjesama su ljubav, emocije i svašta što mi se mota po glavi, pa jednostavno imam potrebu izraziti ih kroz glazbu.

KUŽIŠ?! Imate dobru suradnju s bendom Rebel Star. Kako ste se »prepoznali«?

Rebel star svira sličnu glazbu kao i mi. Bilo je logično da se upoznamo u neakvoj fazi. Kada su oni svirali u Rijeci upoznali smo se, sprijateljili, te razgovarali o mogućnosti da zajedno sviramo. To je u biti i bio Milanov (frontmen Rebel Stara) prijedlog, da napravimo zajedničku svirku u Beogradu.

KUŽIŠ?! Kako komentirate rock scenu u regiji i scenu u Rijeci, otkuda dolazite?

Iskreno, ne pratim nešto rock scenu u regiji. Znam neke bendove koji su više-manje bliski nama. Baviti se glazbom je teško u ovim vremenima, zbog krize i zbog toga što ne postoji glazbena infrastruktura u regiji. Što se tiče Rijeke, možda je to više slučajnost, možda se ljudima izvan Rijeke čini kako tamo ima puno glazbe i bendova, ali toga danas ima u svakom gradu i nije to baš neka naša specifičnost.

Anita Klinac

Crvena jabuka u Subotici

U idući petak, 1. ožujka, u subotičkom klubu The Code koncert će održati Crvena jabuka, jedan od najpoznatijih ex-yu bendova. Kako organizatori najavljuju, ovaj koncert obećava osvrt na prve ljubavi, mladost, ludost i sve one

emotivne momente koje svaki život nosi. Zbog kapaciteta kluba broj karata je ograničen!!! Pretprodaja karata po cijeni od 790 dinara traje u klubu The Code, dok će na dan koncerta, ako ih ostane, cijena ulaznice iznositi 990 dinara. Rezervacije stolova i info mogući na 063/1690034!!!!

Kandžija i General Woo u Božidarcu

Hrvatski reper Kandžija promovirat će novi album »Zlatne žbice« 1. ožujka u beogradskom klubu Božidarc, na zajedničkom nastupu s kolegom iz Vukovara – Generalom Woo-om, kome će to biti prvi nastup u karijeri u Beogradu!

»Vidimo se, i javite rodbini«, poručuje Kandžija pred nastup u Beogradu, gdje će podrška biti Toxara, DJ Pips i DJ Diirty Hair.

Kandžija je Osječanin koji se proćuo albumima »Narodnjaci« (2009.), s koga je čuveni hit »Jelena«, i »Koktel od rakije« (2011.), a nastupao je širom bivše Jugoslavije.

Novi album »Zlatne žbice« Kandžija je snimio sa svojim mikrofonskim kolegom Toxarom, koji je predvodnik mlade generacije hip-hopa, a gostuju General Woo,

Krankšvester, Saša Tbf, Bvana, Rima i Brka, a zvuk opisuje kao »klasični podrum, (iako je sniman na tavanu) prljav i sirov kakav i treba biti«. S albuma su singlovi »Mađarska« i »Rodbina«, a postoji i dokumentarac o novom albumu.

Veliki prezir u CK13

Nakon tri godine ponovno ćemo imati prilike čuti Veliki prezir na samostalnom koncertu u Novom Sadu i to 2. ožujka u Omladinskom centru CK13. Povod je njihovo EP izdanje »Svjetlost i dim« koje predstavlja vrhunac rada ovog velikog pop-rock benda. Veliki prezir će

izvesti širok repertoar sa svoje diskografije, a na koncertu će se moći kupiti vinilno izdanje spomenutog EP-a. Karte će se moći nabaviti u pretprodaji po cijeni od 450 dinara, dok će na dan koncerta koštati 550 dinara.

Elementa u Beogradu i Novom Sadu

Na zahtev brojnih fanova, jedan od najpopularnijih regionalnih bendova, grupa Elementa, vraća se u Srbiju! Na koncertima koje će održati pod nazivom »Vertigo – konačni obračun« u Beogradu, 8. ožujka na Božidarcu, i u novosadskoj Fabrici, 9. ožujka, bend se, poslije trogodišnje promocije diljem regije, i službeno oprašta od svog posljednjeg albuma. Ovom prilikom ovdašnjoj publici predsta-

vit će i neke od novih pjesmama koje će se naći na novom, šestom studijskom izdanju planiranog za izlazak na proljeće.

Spot s novog albuma za pjesmu »Neustrašivi«, koji je nedavno doživio svoju MTV premijeru, za manje od tjedan dana na YouTube-u je pregledalo skoro 11.000 fanova, a pjesma je već dospjela i na sve relevantne top ljestvice diljem Hrvatske.

I na beogradskom i na novosadskom koncertu podrška će im biti pančevački sastav Iskaz, koji je i prije godinu dana bio gost Elementala na njihovom rasprodatom koncertu u Božidarcu.

Karte za novosadski koncert mogu se kupiti u CD Shopu Mungos, cijena ulaznica u pretprodaji je 600, a na dan koncerta 800 dinara.

Ulaznice za beogradski koncert, po cijeni od 800 dinara u pretprodaji, a 1.000 dinara na dan koncerta (Božidarc), mogu se kupiti u prodavaonici ploča Pinball Wizard Redcords, te u TC Eurocentru.

BESPLATNE
GRADSKA
NOVINE
ZA
UČENIKE

www.novine5plus.com

5+

preporuka

GLAZBA: Marina & the Diamonds – »Electra Heart«

Svojim drugim albumom, »Electra Heart«, Marina & the Diamonds se transformirala iz princeze indie i alternativne glazbe u pravu pop divu. Ne samo da je promijenila imidž, već i stil pisanja teksta i glazbe, i tako prodrila do srži adolescentske slike. »Electra Heart« je zapravo izmišljeni karakter koji proživljava svaku pjesmu na albumu, arhetipove arogantnog borca, kraljice mature i kućanice, te odsutnog tinejdžera – svaki od karaktera opisuje Electru i daje joj život. Marina je vrlo upečatljiva po melankoliji i sjetnosti svojih tekstova, a kada se ne radi o baladama, ona je na tronu arogancije, narcisoidnosti i dominacije, da bi se kasnije vratila u dolinu marioneta i straha. »Electra Heart« je, kako ona kaže, antiteza svega za što se ona zalaže. A poanta kreiranja čitavog projekta oko njezinog lika je da se ona zalaže za koruptiranu stranu naše ideologije – korupciju nas samih. Velika većina albuma je zasnovana na ljubavi, i to uglavnom nesretnoj, dok su neke od ličnosti koje su je najviše inspirirale – Madonna, Marilyn Monroe i Britney Spears, kao ikone pop kulture, poznate po kombinaciji nevinosti i tame.

I. Kovač

FILM: Jadnici

Visokobudžetni mjuzikl »Jadnici« (Les Misérables) Toma Hoopera rađen je po istoimenom romanu čuvenog francuskog pisca Victora Hugoa. Protagonist radnje je bivši robijaš Jean Valjean (Hugh Jackman), osuđen na robiju zbog krađe kruha. Nakon izlaska iz zatvora, Valjean mijenja identitet, postaje vlasnik tvornice, ali ga prošlost u liku inspektora Javerta (Russell Crowe) prati u stopu. Anne Hathaway je na maestralan način dočarala lik samohrane majke Fontine koja se odaje prostituciji, te i umire, kako bi prehranila svoju kći. Radnja je smještena u razdoblje nakon Francuske revolucije. Na naturalistički i krajnje eksplicitan način prikazana je dekadencija i bijeda postrevolucionarne Francuske. Nada u boljitak predstavljena je u likovima studenata koji pokreću pobunu, koja je krvavo ugušena. Mjuzikl je dobio osam nominacija za Oskara. Toplo ga preporučujem svima.

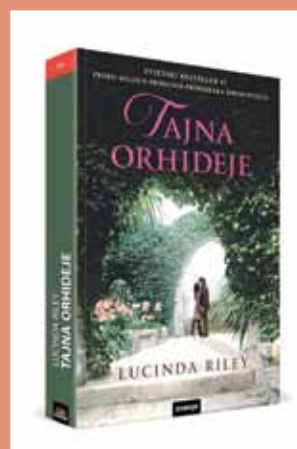
N. Balažević

KNJIGA: »Tajna orhideje«, Lucinda Riley

S obzirom da je cijeli ovaj mjesec obilježen ljubavlju, izabrala sam knjigu koju sam kupila u trenutku kada mi je bila potrebna samo čokolada i dobar ljubić, ali sam dobila mnogo više. »Tajna orhideje« nije samo ljubić, to je knjiga koja vas vodi kroz rano 20. stoljeće, od Provanse i Engleske i života u otmenim salonima iz predratnog doba, do egzotičnog Tajlanda. Cijela ljubavna priča započinje legendom koja dolazi sa Sijama, legendom o crnoj orhideji, koja je bila lažni temelj prinčeve ljubavi. Glavna junakinja Julia Forrester, slavna pijanistica, živi život iz snova sve do točke dok ju ne pogodi tragedija koja potpuno promijeni nju i tijek njezina života. S vremenom ona staje na noge i pronalazi onaj drugi dio sebe koji do sada nije ni poznavala. Ova knjiga je prošlogodišnji bestseller, ne samo zbog svoje tematike nego zbog priče koja vas drži u svojim zubima u neizvjesnosti do samoga kraja. Možda je kliše čitati ljubice, ali ovaj nije kao drugi, nikada mu neću zaboraviti kraj.

I. Rudić

KUŽIŠ ?!

Hodočašće povjerenja na zemlji - Rim (Vedran Jegić)